

MỘT SỐ HOẠT ĐỘNG TÌNH HUỐNG NHẪM RÈN LUYỆN KỸ NĂNG NGHE CHO HỌC SINH TIỂU HỌC

Luu Thanh Tú
Khoa ngoại ngữ, trường CĐSP Nghệ An

Tóm tắt: Kỹ năng nghe tiếng Anh là một trong những vấn đề phổ biến nhất ở học sinh tiểu học, vì vậy giáo viên đóng vai trò quan trọng trong việc lựa chọn các tình huống để luyện nghe hiệu quả hơn. Từ đó đưa ra một số giải pháp nhằm rèn luyện kỹ năng nghe cho học sinh tiểu học.

Từ khóa: Tình huống, cải thiện, kỹ năng nghe, học sinh tiểu học.

SOME SITUATIONAL ACTIVITIES TO TRAIN LISTENING SKILLS FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Luu Thanh Tu
Faculty of Foreign Languages, Nghe An College of Education

Abstract: English listening skills are one of the most common problems in primary school students, so teachers play an important role in choosing situations to practice listening more effectively. From there, some solutions are given to practice listening skills for primary school students.

Keywords: Situations, improvement, listening skills, primary school students.

Nhận bài: 28/8/2024

Phản biện: 25/9/2024

Duyệt đăng: 30/9/2024

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Đường lối quan điểm của Đảng và nhà nước ta đã xác định mục tiêu của giáo dục là đào tạo con người toàn diện để đáp ứng yêu cầu chung của đất nước - công nghiệp hóa hiện đại hóa. Trong đó, ngoại ngữ - tiếng Anh là một trong những ngôn ngữ có vai trò như một phương tiện tích cực hỗ trợ hiệu quả nhất cho quá trình hội nhập ngày càng sâu rộng của nước nhà. Vì vậy nâng cao chất lượng giáo dục nói chung và chất lượng bộ môn tiếng Anh nói riêng là một trong những mối quan tâm hàng đầu của sự nghiệp giáo dục hiện nay.

Mục tiêu của môn Tiếng Anh nhằm hình thành và phát triển ở học sinh những kiến thức kỹ năng cơ bản về Tiếng Anh, những phẩm chất trí tuệ cần thiết để tiếp tục học lên hoặc đi vào cuộc sống lao động. Cả bốn kỹ năng nghe, nói, đọc, viết đều được quan tâm và phối hợp trong các bài tập cũng như các hoạt động trên lớp. Một trong 4 kỹ năng mà người học Tiếng Anh nói chung, học sinh tiểu học nói riêng, thường gặp những khó khăn nhất định trong quá trình học là kỹ năng nghe, để có được kỹ năng nghe Tiếng Anh tốt thì người học ngoại ngữ phải có quá trình luyện tập nghe thường xuyên, lâu dài với những hình thức và nội dung nghe khác nhau. Thực tế giáo viên phải đương đầu

với không ít khó khăn trong việc rèn luyện các kỹ năng tiếng Anh cho học sinh đặc biệt là rèn kỹ năng nghe. Phần lớn là các em chưa biết cách học, học sinh thường thấy luyện nghe là khó nhất. Trong các bài nghe thường là có rất nhiều từ các em đã học nhưng các em vẫn không nghe rõ. Làm thế nào để giúp học sinh có thể vận dụng được vốn từ vựng, các mẫu câu đã học để nghe hiệu quả? Vì vậy, sử dụng phương pháp dạy - học của bậc tiểu học như thế nào cho phù hợp đang là vấn đề cấp thiết mang tính nền tảng lâu dài cho việc học lên các cấp học sau này.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Vai trò của giáo viên trong việc định hướng kỹ năng nghe cho học sinh tiểu học

Rèn luyện kỹ năng nghe tiếng Anh cho học sinh tiểu học là vấn đề đã được nhiều người nghiên cứu và đưa ra các giải pháp hữu hiệu trong việc dạy học tiếng Anh ở tiểu học. Các bước dạy hoạt động nghe khác nhau, phân loại hình luyện tập nghe đa dạng từ sách Tiếng Anh đang được sử dụng ở trường tiểu học thành các nhóm bài tập có cùng mục đích, bao gồm các nhóm khác nhau nhằm giúp giáo viên dễ quan sát, theo dõi, kiểm tra, trao đổi quá trình học tập, rèn luyện của học

sinh bằng cách đưa ra lời động viên kịp thời tạo sự nhẹ nhàng trong quá trình học tập. Thông qua đó giúp giáo viên điều chỉnh hình thức tổ chức dạy học sao cho phù hợp với đối tượng học sinh, kịp thời phát hiện những cố gắng, tiến bộ để động viên khích lệ và phát hiện những khó khăn chưa thể vượt qua của các em để hướng dẫn, giúp đỡ, đưa ra những nhận định đúng những ưu điểm nổi bật và những hạn chế của mỗi học sinh để có giải pháp kịp thời nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động học tập, rèn luyện của học sinh. Giúp học sinh tự đánh giá, tự điều chỉnh cách học, giao tiếp, hợp tác, có hứng thú học tập và tiến bộ. Muốn thực hiện tốt được điều đó mỗi giáo viên cần hiểu rõ vai trò của mình trong tiết dạy, đó là:

- Tạo không khí thoải mái trong tiết học.
- Hỗ trợ đặc lực trong việc tạo hưng phấn, ham thích học, thoải mái ở mỗi tiết học.
- Hỗ trợ tạo sự động não của học sinh.
- Hỗ trợ trong việc ôn từ mới, thiết lập câu.
- Hỗ trợ trong việc rèn luyện kỹ năng nghe, nói của học sinh.
- Làm phương tiện hướng dẫn, gợi ý qua việc hỏi đáp giữa giáo viên và học sinh, hướng tới chủ điểm của bài học.

Trong quá trình một tiết dạy có thể kết hợp nghe – nói – đọc – viết thông qua các hoạt động trò chơi (vừa luyện nghe, nói, đọc viết), sử dụng âm nhạc (luyện nghe và nhớ từ vựng), thảo luận nhóm...

2.2. Một số hoạt động tình huống nhằm rèn luyện kỹ năng nghe cho học sinh tiểu học

Để rèn luyện kỹ năng nghe có thể trải qua lần 3 bước với 3 tình huống:

* *Pre- listening (trước khi nghe):*

- Mục đích bước này là giúp học sinh tập trung chú ý vào chủ đề, đoán trước những nội dung của chủ đề của bài nghe. Để khắc phục những khó khăn khi nghe trong tiết học, giáo viên cần giới thiệu chủ đề, ngữ cảnh, tình huống nội dung có liên quan đến bài nghe, khai thác xem học sinh đã biết và chưa biết gì về nội dung sẽ nghe, gợi trí tò mò, tạo hứng thú cho các hoạt động của bài.

- Cho học sinh nghĩ, dự đoán nội dung bài nghe. Open – prediction (Dự đoán tình huống, nhân vật)
- Dạy từ vựng, cấu trúc mới của bài nghe với lượng vừa đủ để học sinh đoán nghĩa của từ trong ngữ cảnh. Open – prediction (Dự đoán tình huống, nhân vật)
- Cung cấp mục đích nghe, soạn ra các yêu cầu

nhiệm vụ và bài tập về nội dung nghe.

- Đối với học sinh tiểu học, nhận thức của các em còn chậm, vì vậy trong quá trình dạy nghe giáo viên cần kết hợp sử dụng tranh minh họa để giúp các em hiểu bài nghe nhanh hơn.

Một số bài tập dạy trong giai đoạn này:

- True/False statements prediction (Dự đoán đúng/sai)
- Open – prediction (Dự đoán tình huống, nhân vật)
- Ordering (Sắp xếp)
- Pre- question (Đặt câu hỏi, trả lời câu hỏi)

Giáo viên chia học sinh thành các nhóm, dùng thủ thuật Open-Prediction cho học sinh đoán đáp án của các tình huống. Giáo viên giới thiệu tình huống và yêu cầu của bài bài: “nghe và chọn đáp án a, b hay c để điền vào chỗ trống” trước khi cho học sinh nghe.

* *While- listening (trong quá trình nghe):*

- Mục đích của các hoạt động trong bước này là nhằm giúp cho học sinh thực hành kỹ năng nghe .
- Một số hình thức thể hiện trong bước này:
  - + Matching (Nối)
  - + Filling in the grip/chart /gap (Điền từ vào chỗ trống)
  - + Answering comprehension questions (Trả lời câu hỏi)

- + Selecting (Trắc nghiệm chọn A, B, C hoặc D)
- + Defining True- False (Xác định đúng/sai)
- + Check the correct answer (Kiểm tra câu trả lời đúng/sai)
- + Deliberate mistakes (Sửa lỗi sai)
- + Listen and draw (Nghe và vẽ hoặc tô màu)
- Cho học sinh nghe và làm bài tập, nếu hoạt động trong phần pre-listening là prediction thì trong bước này giáo viên cho học sinh so sánh phần prediction với nội dung bài nghe.

- Đối với bài nghe khó giáo viên có thể chia quá trình nghe thành bài tập nghe từ dễ đến khó.

Sau khi thực hiện Pre-listening, giáo viên cho học sinh nghe băng 2 lần.

Giáo viên yêu cầu học sinh nghe và tick vào đáp án đúng a, b hay c để điền vào chỗ trống.

* *Post- listening (sau khi nghe):*

- Mục đích của các hoạt động sau khi nghe nhằm:
  - Kiểm tra xem học sinh có hiểu những nội dung nghe theo yêu cầu hay không và có hoàn thành được các hoạt động trong bước "While- listening" hay không.
  - Tìm ra nguyên nhân làm cho học sinh không nghe được hoặc không hiểu nội dung trong bài tập nghe.

- Giúp học sinh có cơ hội đánh giá thái độ biểu cảm người thể hiện hội thoại qua ngữ điệu giao tiếp.

Một số thủ thuật trong bước này:

+ Give answers and feed back: Cho đáp án và thông tin phản hồi.

+ Repeation and feed back: Cho học sinh nhắc hay nói lại một số điều /câu đã nghe.

+ Controlling practice: Tổ chức cho học sinh nói về mình hay về bạn bằng cách dựa vào một vài thông tin trong bài nghe.

+ Remard others" answers: Cho học sinh nêu vài nhận xét về kết quả nghe của nhóm.

+ Role play: Cho học sinh đóng vai thể hiện lại cuộc hội thoại đã nghe.

+ Sau khi cho học sinh nghe băng 2 lần giáo viên gọi 1 vài học sinh đọc đáp án của mình và yêu cầu các em khác nhận xét kết quả trước khi đưa ra đáp án đúng.

+ Giáo viên yêu cầu học sinh làm việc theo cặp đóng vai nhân vật Mary nói về các hoạt động trong ngày của Mary.

+ Giáo viên yêu cầu học sinh làm việc theo cặp nói về những hoạt động mà mình thường làm trong ngày và trình bày trước lớp.

Tùy theo đặc điểm của từng bài giáo viên có thể tiến hành thực hiện quy trình 3 bước với các tình huống luyện nghe hiểu cho học sinh, đặc biệt là bước thứ nhất sao cho có thể giúp các em hình thành và phát triển hứng thú khả năng tập trung, biết sử dụng thông tin suy đoán điều sẽ nghe. Nhờ vậy học sinh sẽ chủ động và tự tin hơn khi nghe.

Với khả năng tư duy của học sinh tiểu học thì học tiếng anh chơi mà học nên giáo viên tạo không khí thoải mái để các em có thể nghe, nói thành thạo hơn để làm bước đệm cho bậc học cao hơn.

2.3. Một vài phương pháp rèn luyện kỹ năng nghe cho học sinh tiểu học

* Rèn luyện sự tập trung chú ý trong lúc nghe:

+ Câu hỏi gợi ý: được đưa ra trước khi nghe để

+ Nghe và lặp lại: được thực hiện sau khi nghe lấy các thông tin chính.

+ Nghe và vẽ: nhằm phát triển tư duy và năng khiếu của HS.

+ Nghe và ghi chú các từ khóa (key words): rèn luyện cho HS tập trung chú ý vào chủ đề, nội dung và thông tin chính của bài được nghe.

* Luyện nghe trọng âm của từ và trọng âm của câu: Trong mỗi tiết học, việc luyện cho HS nghe trọng âm của từ và trọng âm của câu thật kỹ sẽ giúp HS hiểu được thông tin của bài nghe.

* Sử dụng trò chơi ngôn ngữ trong các giờ học nghe: Qua trò chơi, học sinh nhớ bài lâu hơn, tiếp thu bài mới nhanh hơn và sử dụng được những gì đã học để giao tiếp một cách tự tin với bạn bè và giáo viên.

* Khuyến khích HS nói tiếng Anh sau khi nghe: Khi HS luyện nói nhiều sau khi nghe thì HS sẽ nhớ các từ vựng, các câu mà các em thường xuyên tiếp xúc, đồng thời cũng có nhiều cơ hội sử dụng những kiến thức đã học để tự tin giao tiếp với bạn bè và thầy cô bằng tiếng Anh.

* Sử dụng đồ dùng dạy học trực quan: Những tranh ảnh, nhiều màu sắc sẽ giúp HS tiếp thu bài nhanh hơn, nhớ từ vựng lâu hơn, đoán được ngữ cảnh nghe dễ dàng hơn, tạo hứng thú học tập tốt hơn và lớp học trở nên sôi động hơn.

* Sử dụng giáo án điện tử vào một số tiết dạy môn Nghe: Ngoài các hoạt động vừa nêu trên, GV kết hợp dạy giáo án điện tử.

III. KẾT LUẬN

Để giúp học sinh tiểu học có hứng thú học kỹ năng nghe hơn, tích cực chủ động hơn, không khí học tập sôi nổi hơn, nhẹ nhàng hơn, nhớ từ vựng và mẫu câu lâu hơn, ham học ngoại ngữ, cảm thấy thoải mái, tự tin, có cơ hội để khẳng định mình, không còn lung túng, lo ngại khi bước vào giờ học. Đối với các tiết dạy tiếng Anh, giáo viên nên: Luôn tạo môi trường ngoại ngữ trong giờ học, phải sử dụng tiếng Anh để giao tiếp, có thể sử dụng dụng cụ trực quan để có thể lôi cuốn, thu hút HS vào nội dung bài bằng các hình thức hoạt động theo cặp, nhóm, các kỹ thuật dạy học phù hợp trong mỗi tiết dạy kỹ năng nghe.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Hải Bình (ghi) (2014), "Tiến trình dạy một bài nghe hiệu hiệu quả", <http://giaoducthoidai.vn/ngoai-ngu/tien-trinh-day-mot-bai-nghe-hieu-hieu-qua-318770.html>.
- Nguyễn Bá Đạt (2005), "Tìm hiểu phương pháp nghiên cứu trường hợp trong khoa học xã hội và tâm lý học", Tạp chí Tâm lý học, số 10.
- David Nunan (2003), English language Teaching Methodology, Nxb Đại học Oxford
- Hubbard (1996), A Training Course for TEFL, Nxb Đại học Oxford.
- O'Maggio, Alice C., (1986), Teaching Language in Context, Heinle and Heinle.
- Oxford, R. L., (1993), Research Update in Teaching L2 Listening, System 22/2.
- Peter Redpath (2012), "A listening procedure step by step", <https://oupeltglobalblog.com/2012/09/17/a-listening-procedure-step-by-step/>.